

POZICIONI I INVESTIMEVE NDËRKOMBËTARE¹

Përmbajtja

Pozicioni investimeve ndërkombëtare 1

Pozicioni i investimeve ndërkombëtare sipas sektorëve 2

Pozicioni i investimeve ndërkombëtare sipas instrumentave 2

Burimet e ndryshimeve në pozicionin e investimeve 3

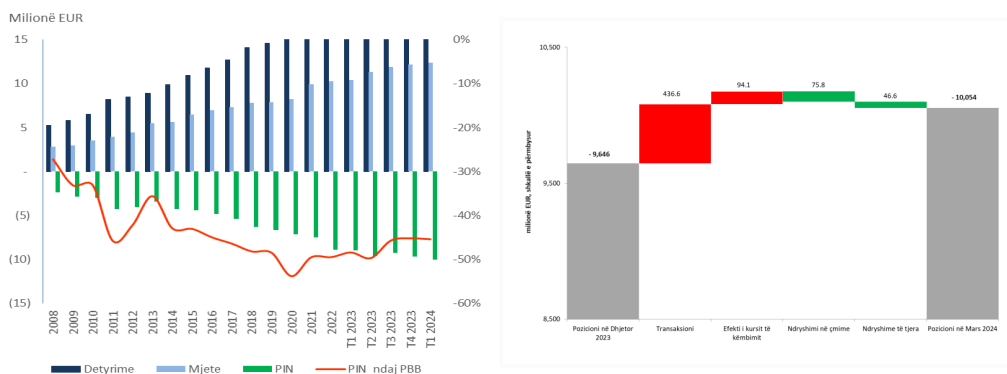
Shënime shpjeguese 4

Kryesore:

- Niveli i zotërimeve të Shqipërisë në tregjet ndërkombëtare në fund të marsit 2024 shënon 12,392 milionë euro;
- Zotërimet e Shqipërisë në tregjet ndërkombëtare rezultojnë rreth 225 milionë euro më shumë referuar nivelit në fund të vitit 2023;
- Niveli i detyrimeve ndaj jorezidentëve u zgjerua me 633 milionë euro, dhe shënon 22,446 milionë euro;
- Detyrimet në formën “Investime direkte” (kapitali dhe huadhënia ndër kompani) u zgjeruan me 431 milionë euro në nivelin 13,740 milionë euro;
- Kursi i këmbimit ka ndikuar pozitivisht në të gjitha format e investimit si në mjete dhe detyrime.

Në fund të muajit Mars 2024, niveli i zotërimeve të Shqipërisë jashtë dhe ai i detyrimeve ndaj jorezidentëve shënojnë përkatësisht 12,392 milionë euro dhe 22,446 milionë euro. Pozicioni i Investimeve Ndërkombëtare Neto (PINN), i përcaktuar si diferenca midis zotërimeve (mjeteve) të Shqipërisë jashtë vendit dhe detyrimeve ndaj jorezidentëve shënoi -10,054 milionë euro, duke reflektuar zgjerim të pozicionit negativ prej 408.2 milionë euro krahasuar me fundin e vitit 2023 (Grafiku 1 në të majtë).

Transaksioni rezultoi në efekt thellues të PINN, me rreth 436.6 milionë euro. Në të njëjtën kohë, efekti neto i ndryshimeve në kursin e këmbimit diktoi rritje të PINN të shprehur në monedhën europiane (me ndikim neto me 94.1 milionë euro). Nga ana tjetër, ndryshimet në çmime dhe ndryshime të tjera, rezultuan me efekt ngushtues të pozicionit negativ të PINN, respektivisht me 75.9 milionë euro dhe 46.6 milionë euro.

Grafik1: Pozicioni i Investimeve Ndërkombëtare

Për informacione më të hollësishme mbi transaksionet shihni Njoftimin Statistikor të Bilancit të Pagesave. Gjatë T1 2024, zhvillimet në llogarinë financiare, të cilat rezultuan në zgjerimin e pozicionit neto negativ të PINN, reflektojnë kryesisht (i) zgjerimin e detyrimeve neto në formën e investimeve direkte dhe investimeve të tjera; (ii) ngushtim të mjeteve të rezervës. Në të njëjtën kohë, investimet e portofolit rezultuan në flukse neto dalëse.

Në ecurinë e tepërcës së PINN, efekti neto i përllogaritur i zhvlerësimit të monedhës evropiane kundrejt monedhave përbërëse të emërimit të detyrimeve dhe zotërimeve të Shqipërisë ndaj botës ndikoi në zgjerim të zotërimeve dhe detyrimeve. Sa i takon ndryshimeve në çmime të instrumentave financiare, ato i atribuohen kryesisht ndryshimeve në çmimin e arit dhe ndryshimeve në çmimin e letrave me vlerë të borxhit në investimet e portofolit, në kahun e mjeteve.

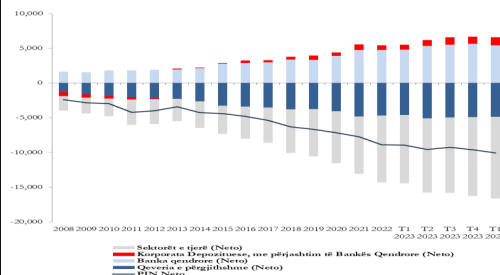
	Milionë EUR	
	Mjete	Detyrime
Investime direkte	1,979	13,740
Investime portofoli	2,645	1,624
Investime të tjera	2,151	7,082
Mjetet e rezervës	5,617	
Totali	12,392	22,446

Tabela 1: Mjetet dhe detyrimet sipas instrumenteve

¹ Pozicioni i Investimeve Ndërkombëtare është një pasqyrë statistikore që tregon vlerën dhe përbërjen e stokut të mjeteve dhe detyrimeve financiare të rezidentëve të një ekonomie me jorezidentët e një ekonomie tjetër, në një moment të dhënë në kohë.

POZICIONI I INVESTIMEVE NDËRKOMBËTARE SIPAS SEKTORËVE

Ecuria e PINN sipas sektorëve institucionalë (Grafiku 2 dhe Tabela 2) vëren ngushtim, në terma tremujorë të balancës pozitive të *Bankës Qendrore (Autoriteti Monetar)*, pasqyruar në ulje të mjeteve të rezervës. Në të njëjtën kohë, *Qeveria e Përgjithshme* ngushtoi pozicionin debitor, në nivelin -4,876 milionë euro, kryesisht për rezultat të uljes së ekspozimit në “*letra me vlerë të borxhit*”, si dhe shlyerjes së detyrimeve në formën e “*huasë*”. *Sektorët e Tjerë* zgjeruan pozicionin debitor, në nivelin -11,759 milionë euro, në reflektim të zgjerimit të detyrimeve në *investime direkte* dhe *investime të tjera*. *Korporatat depozituese* kanë zgjeruar balancën pozitive, kryesisht pasojë e zgjerimit të zotërimeve në “*letra me vlerë të borxhit*” të emtuara nga jorezidentët.

Grafik 2: Struktura e PIN

	31 Dhjetor 2023		31 Dhjetor 2024	
	Milionë EUR	%	Milionë EUR	%
Qeveria e Përgjithshme	-4,942	21%	-4,876	21%
Banka Qendrore	5,627	24%	5,392	23%
Korporata Depozituese, me	1,012	5%	1,189	5%
Sektorë të Tjerë	-11,343	49%	-11,759	51%
Totali	-9,646	100%	-10,054	100%

Tabela 2: PINN sipas sektorëve

POZICIONI I INVESTIMEVE NDËRKOMBËTARE SIPAS INSTRUMENTEVE

Detyrimet e Shqipërisë janë zgjeruar kryesisht në reflektim të zgjerimit të investimeve direkte

Analiza e Pozicionit të Investimeve Ndërkombëtare në lidhje me instrumentet përfaqësues në zotërimet (mjetet) e Shqipërisë në tregjet ndërkombëtare, mbeti pothuajse e njëjtë me atë të fundvitit 2023 (Grafiku 3). Mjetet e rezervës mbizotëruan më tej, me rreth 45% të totalit, e ndjekur nga *investimet e portofolit*, me një pjesëmarrje 21% të totalit. *Investimet direkte* mbetën pothuajse në të njëjtat nivele dhe përbëjnë 16% të totalit të mjeteve, ndërsa *investimet e portofolit* përbëjnë rreth 17% të totalit të mjeteve.

Rezerva Ndërkombëtare e Shqipërisë (mjetet e rezervës) vijon të jetë komponenti kryesor i zotërimeve. Gjatë T1 2024, ato u ngushtuan me rreth 230 milionë euro - për efekt kryesor reduktimin e tepricave të sistemit bankar dhe pagesave të *Qeverisë së Përgjithshme*, dhe në fund të marsit 2024 shënojnë 5,617 milionë euro. Ky nivel është i mjaftueshëm për mbulimin e 6.8 muaj importe mesatare në mallra dhe shërbime dhe rreth 415% të borxhit të jashtëm afatshkurtër.

Investimet e portofolit u zgjeruan me 177 milionë euro në nivelin 2,645 milionë euro. Në masën 98% ato përfaqësohen nga zotërimet e sektorit të *Korporatave Depozituese* (bankat) në tituj të borxhit të jorezidentëve. Gjatë tremujorit, bankat kanë zgjeruar zotërimet e tyre në formën e “*letrave me vlerë të borxhit*” të emtuara nga jorezidentët.

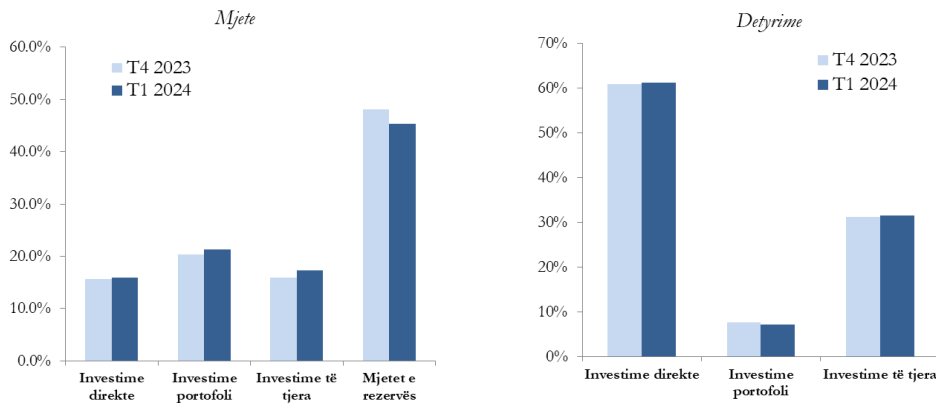
Investimet e tjera u rritën me 210 milionë euro dhe në fund të marsit 2024 shënuan 2,151 milionë euro. *Sektori i Korporatave Depozituese* ka zgjeruar vendosjet në *monedha e depozita*, si dhe ka rritur portofilin e “*huasë*”. Rreth 67% e vlerës së *investimeve të tjera* përfaqësohet nga “*monedhat dhe depozitat*” dhe pjesa tjetër kryesisht nga “*hua*” akorduar njësive jorezidente.

Në anën e detyrimeve, instrumentet përcaktues vijojnë *investimet direkte* dhe *investimet e tjera*, respektivisht me 61% dhe 32% të totalit.

Në fund të marsit 2024, teprica e detyrimeve në formën e *investimeve direkte* shënon 13,740 milionë euro nga 13,309 milionë euro në fund të Dhjetorit 2023. Transaksioni në drejtim të zgjerimit të kapitalit ishte pozitiv, në rreth 422 milionë euro, ndërkohë janë zgjeruar edhe detyrimet borxh krijuese brenda kategorisë së investimit direkt - *marrëdhëniet e borxhit mes kompanive të lidhura në një marrëdhënie investimi direkt* - me rreth 9 milionë euro.

Detyrimet në formën e *investimeve të tjera* u zgjeruan me 259 milionë euro në nivelin 7,082 milionë euro. Kjo ecuri i atribuohet kryesisht zgjerimit të detyrimeve në “*monedha dhe depozita*”. Gjithashtu, sektori i *Korporatave depozituese* ka rritur ekspozimin në *huamarrje*, dhe *Sektorët e Tjerë* (korporatat jofinanciare) kanë rritur detyrimet e tyre në “*kredi tregtare dhe paradhënie*”. Në masën 49%, *investimet e tjera* përfaqësohen nga “*hua*” të marra nga *Qeveria e Përgjithshme*.

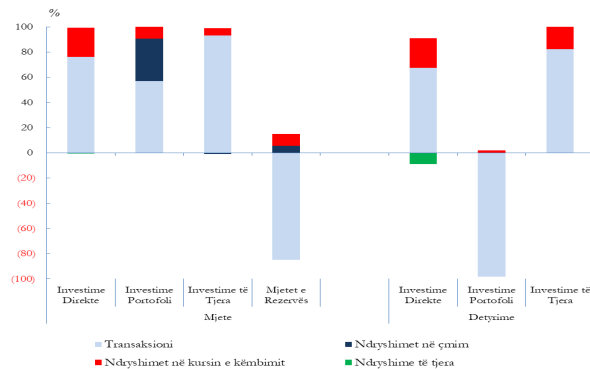

Grafik 3: Struktura e mjeteve dhe detyrimeve

BURIMET E NDRYSHIMEVE NË POZICIONIN E INVESTIMEVE NDËRKOMBËTARE

Analizuar sëbashku, Pozicioni i Investimeve Ndërkombëtare dhe Bilanci i Pagesave, referuar marrëdhënies *stok dhe fluks* për instrumentet financiare gjatë periudhës 31 dhjetor 2023 – 31 mars 2024, vërehet se ndryshimet në kursin e këmbimit kanë ndikuar pozitivisht në të gjitha formave të investimit, si në *mjete* ashtu edhe në *detyrime*. Në të njëjtën kohë, transaksioni ka qenë pozitiv për investimet direkte, investimet e portofolit dhe investimet e tjera në *mjete*, si dhe investimet direkte dhe investimet e tjera në *detyrime*.

Grafiku në vijim shfaq kontributin e elementëve kryesorë, me ndikim në diferencën midis dy pozicioneve (referuar nivelit në ditën e fundit të muajit mars 2024 ndaj atij të ditës së fundit të dhjetor 2023), në nivel të agreguar për çdo formë investimi, — duke identifikuar efektin e rrjedhur nga transaksioni (fluksi i paraqitur në bilancin e pagesave); efektin nga ndryshimi në kursin e këmbimit të valutave përbërëse dhe ndryshimet në çmime të instrumenteve, si dhe efektin në stok të ndryshimeve të tjera.

Grafik 4: Burimet e ndryshimeve në zërat kryesorë të mjeteve dhe detyrimeve të PIN (31 dhjetor 2023 – 31 mars 2024)

Kursi i këmbimit ka ndikuar pozitivisht në të gjitha format e investimit si në mjete dhe në detyrime

SHËNIME SHPJEGUESE

<p>Hyrje</p>	<p>Statistikat e Pozicionit të Investimeve Ndërkombëtare paraqesin gjendjen e stokut të fundit të periudhës të pretendimeve dhe detyrimeve të huaja financiare të ekonomisë shqiptare. Të dhënat janë kompiluar në bazë neto, d.m.th ato iu përkasin zotërimeve të rezidentëve të Shqipërisë në mjete të huaja dhe zotërimeve të jorezidentëve në mjete në Shqipëri. Ashtu si statistikat e Bilancit të Pagesave dhe statistikat e Pozicionit të Investimeve Ndërkombëtare bëjnë dallimin ndërmjet investimeve direkte, investimeve të portofolit, derivativëve financiarë, investimeve të tjera dhe mjeteve të rezervës. Si e tillë, tabela e Pozicionit të Investimeve Ndërkombëtare identifikon ata elementë të bilancit të agreguar të Shqipërisë që tregojnë pretendimet dhe detyrimet financiare të rezidentëve të Shqipërisë ndaj jo-rezidentëve. Shifrat prezantohen në mënyrë që të kenë qëndrueshmëri me formatet e prezantimit ndërkombëtar. Informacioni është i disponueshëm për Fondin Monetar Ndërkombëtar (http://www.imf.org/external/index.html).</p>
<p>Standarte Statistike Ndërkombëtare</p>	<p>Statistikat e Pozicionit të Investimeve Ndërkombëtare në Shqipëri janë kompiluar në përputhje me manualin e Bilancit të Pagesave dhe Pozicionit të Investimeve Ndërkombëtare M6PB (2009), Guidën kompiluese sipas M6BP të Fondit Monetar Ndërkombëtar FMN, (2014) si dhe në Pozicionin e investimeve ndërkombëtare – një guidë për burimet e të dhënave të Fondit Monetar Ndërkombëtar, (2004). Ndjekja e këtyre standardeve siguron pajtueshmëri të të dhënave nga njëra anë dhe nga ana tjetër, konsistencë midis statistikave të borxhit, të Bilancit të Pagesave dhe Pozicionit të Investimeve Ndërkombëtare si dhe me Sistemin e Llogarive Kombëtare (SNA2008) dhe Sistemin e Llogarive Europiane (ESA2010). Të dhënat mbi pozicionin e investimeve ndërkombëtare janë një burim i rëndësishëm informacioni për zëra të caktuar të këtyre statistikave.)</p>
<p>Përkufizimi i Pozicionit të Investimeve Ndërkombëtare</p>	<p><i>Pozicioni i Investimeve Ndërkombëtare</i> është një pasqyrë statistikore që tregon vlerën dhe përbërjen e stokut të mjeteve dhe detyrimeve financiare të rezidentëve të një ekonomie me jorezidentët e një ekonomie tjetër, në një moment të dhënë në kohë. Ky stok është rezultat i transaksioneve me jorezidentët të vlerësuar me vlerën korrente të tregut, kurseve përkatëse të këmbimit, ndryshimeve në çmim dhe faktorëve të tjerë (falje, riklasifikime, etj) në një moment të caktuar. Pozicioni neto i pozicionit të investimeve ndërkombëtare tregon diferencën ndërmjet pretendimeve dhe detyrimeve të një ekonomie ndaj jorezidentëve. Ai mund të jetë pozitiv ose negativ. Pozicioni neto bashkë me stokun e mjeteve jofinanciare përfaqëson pasurinë e një ekonomie.</p>
<p>Rezidenca</p>	<p>Termi <i>rezident</i> iu dedikohet (a) individëve, përfshirë dhe atyre me kombësi të huaj, që jetojnë në Shqipëri për të paktën një vit ashtu si dhe stafit të ambasadës shqiptare dhe stafit ushtarak të vendosur jashtë, (b) trupave qeveritare shqiptare të vendosura jashtë (ambasadave, konsullatave, etj), dhe (c) korporatave që kanë në Shqipëri qendrën e interesit ekonomik, përfshirë dhe degë të kompanive të huaja të regjistruara. Gjithashtu përfshihen edhe sipërmarrjet me pronësi të huaj të vendosura në Shqipëri dhe të angazhuara në aktivitete të shërbimeve financiare të tregtuara në arenën ndërkombëtare.</p> <p><i>Jorezidentë</i> të një ekonomie përkufizohen njësitë institucionale që nuk janë rezidentë të asaj ekonomie.</p>
<p>Tipet e Instrumentave Financiarë të Rëndësishëm të Pozicionit të Investimeve Ndërkombëtare</p>	<p>a- <i>investimet direkte</i> sipas M6BP dhe përkufizimit standard të OECD-së (Botimi 4) përcaktohen si kategoria e investimeve ndërkombëtare të lidhura me një rezident në një ekonomi, i cili ka kontroll ose një shkallë të caktuar influence në manaxhimin e një ndërmarrjeje, e cila është rezidente në një ekonomi tjetër. Investimet direkte kërkojnë që investitori direkt duhet të ketë një pronësi 10 përqind ose më shumë të aksioneve të zakonshme ose të fuqisë votuese në manaxhimin e një ndërmarrjeje</p> <p>b- <i>investimet e portofolit</i> përfshijnë investimet në kapital dhe në tituj borxhi. Në ndryshim nga investimet direkte, investitori për investimet në kapital duhet të zotërojë më pak se 10 përqind të aksioneve dhe në këtë mënyrë ai nuk zotëron ndonjë fuqi efektive në manaxhim.</p> <p>c- <i>derivativët financiarë</i> iu referohen instrumenteve financiare që janë të lidhur me një tjetër instrument financiar ose mall dhe nëpërmjet të cilëve risqe specifike financiare mund të transferohen dhe tregtohen në tregjet financiare.</p> <p>d- <i>investimet e tjera</i> përfaqësojnë një kategori që përfshin të gjitha transaksionet financiare që nuk janë të përfshira tek investimet direkte, investimet e portofolit ose mjetet e rezervës.</p>
<p>Mbledhja e të dhënave</p>	<p>Burim informacioni për statistikat e Pozicionit të Investimeve Ndërkombëtare janë: Banka e Shqipërisë, Ministria e Financave, Organizata e Institucione të tjera Ndërkombëtare si dhe sistemi bankar pjesë e Sistemit të Unifikuar të Raportimit në Bankën e Shqipërisë.</p>

Vlerësimi	Stoku i mjeteve dhe detyrimeve është regjistruar në vlerë tregu ose në vlerë nominale. Pozicioni i Investimeve Ndërkombëtare të Shqipërisë është kompiluar në lekë dhe publikohet në euro. Për stokun e mjeteve dhe detyrimeve në monedha të tjera, konvertimi bëhet me kursin zyrtar të këmbimit të datës së fundit të periudhës së raportimit. Efekti i ndryshimit të kurseve të këmbimit është përfshirë në vlerësimin e stokut të detyrimeve. Instrumentet përkatës përfshijnë dhe interesat e përlogaritur në vlerën e stokut të tyre.
Paraqitja e tabelës	<p>Paraqitja e të dhënave të Pozicionit të Investimeve Ndërkombëtare së pari dallon instrumentet financiarë:</p> <p><i>Instrumentet financiare:</i> kapitali, monedha dhe depozita, tituj borxhi, kredi tregtare (të pagueshme), detyrime të tjera borxhi, derivativë dhe alokimet në SDR.</p> <p><i>Sektorët institucionalë:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> * Autoriteti monetar (Bankë Qendrore) * Korporata depozituese me përjashtim të Bankës Qendrore * Qeveria e përgjithshme * Sektorët e tjerë <p>Brenda sektorëve klasifikimet jepen sipas:</p> <p><i>maturitetit - afat-shkurtër:</i> në rastet e një maturimi origjinal një vit ose më pak;</p> <p><i>afat-gjatë:</i> për një maturim origjinal më shumë se një vit.</p>

**DEPARTAMENTI I
STATISTIKAVE
FINANCIARE**

Selia Qendrore Nr. 1 e Bankës së
Shqipërisë, Sheshi "Skënderbej", Nr.1,

Tel: + 355 4 241 93 01
+ 355 4 241 93 02
+ 355 4 241 93 03
+ 355 4 241 94 09
+ 355 4 241 94 10
+ 355 4 241 94 11

Fax: + 355 4 241 94 08

Shënime:

Banka e Shqipërisë rezervon të drejtën për të bërë rishikimin e statistikave të publikuara. Në rastin e rishikimeve që sjellin ndryshime të treguesve, Banka e Shqipërisë njuh përdoruesit me faktorët e rishikimit dhe ndikimin përkatës.

Gjatë periudhës nuk kanë ndodhur ndryshime në stokun e pozicionit të investimeve ndërkombëtare si pasojë e rishikimeve.

Për më shumë informacion mbi të dhënat e stokut të pozicionit të investimeve ndërkombëtare referojuni linkut të mëposhtëm:

*[https://www.bankofalbania.org/Statistikat/Statistikat_e_Sektorit_te_Jashtem/
Pozicioni_i_Investimeve_Nderkombetare_PIN/](https://www.bankofalbania.org/Statistikat/Statistikat_e_Sektorit_te_Jashtem/Pozicioni_i_Investimeve_Nderkombetare_PIN/)*